

כריתות כז: (תחילת העמוד) עד כח: (סוף המסכת)

ביאורי מושגים

דיחוי – כאשר חפץ מסויים היה לא ראוי ברגע מסוים לתפקידו ואחר כך נהיה ראוי. הגמרא דנה בכמה מקומות בעקרון זה. בעיקר בתחום הקדשים אבל גם בתחום המצוות. העקרונות הנבחנים בדיחוי הם: 1. התחום (קדשים או מצוות) 2. הדיחוי - האם מדובר בדיחוי מעיקרא (מעולם לא היה ראוי) או בהיה ראוי ונדחה, 3. החפץ - האם יש דיחוי בבעלי חיים.

משנה

הפריש חטאת ומת - לא יביאנה בנו, הפריש חטאת על חטא X - לא יביאנה על חטא Y.

'קרבנו על חטאתו', 'קרבנו' - ולא קרבן אביו, 'על חטאתו' - ולא על חטא אחר.

האיסור כולל:

1. להביא בהמה שהופרשה לשם אביו או לשם חטא אחר,
2. להביא מעות שהופרשו לשם אביו או לשם חטא אחר.

משנה

אדם שייעד כסף לכבשה - יכול לקנות בו עז, (וכן להיפך) אדם שחייב קרבן עולה ויורד והפריש מעות עבור הקרבן שחייב בו והעשיר או העני - יכול לקנות במעות את הקרבן החדש.

הברייתא קובעת שגם אם הפריש כבשה ונפל בה מום - יכול לפדותה ולהביא בדמיה עופות, (במקרה של עוף אין אומרים זאת כיוון שלעוף אין פדיון)

בעוף ובכבשה נאמר - 'מחטאתו' - ללמד שניתן להביא בכסף קרבן נמוך יותר, במנחה נאמר - 'על חטאתו' - ללמד שניתן להביא בכסף קרבן גבוה יותר.

ר"ש חלק על ההנחה שבעלי חיים נדחים:

ר"ש: מת אחד משעירי יום הכיפורים - מביא שעיר אחר במקומו

מהברייתא ניתן ללמוד שני דברים: 1. בעלי חיים לא נדחים, 2. הגרלת השעירים אינה מעכבת

ר' אלעזר בשם ר' אושעיא: אדם עשיר שחייב קרבן עולה ויורד והפריש קן ציפורים, והעני - הואיל ונדחה ידחה.

רב הונא בר' יהושע: מאמירה זו ניתן ללמוד שלוש דברים: 1. בעלי חיים נדחים, 2. יש דיחוי בדמים, 3. דיחוי מעיקרא הוא דיחוי.

מקור הדין: 'ולקחה שתי תורים', 'ועשה הכהן', 'הקושיות': משתי ברייתות עולה לכאורה סתירה לדברי ר"ח, התשובה לכך היא בהבנה שונה של הברייתות

ר' חסדא: קביעת הייעוד של הציפורים (מי לעולה ולחטאת) מתבצעת או בזמן לקיחת הבעלים או בזמן עשיית הכהן.

ר' חגא מודה שמצורע עשיר שהביא קרבן של עני לא יצא ידי חובה. שהרי במצורע כתוב: 'זאת', (מצורע עני שהביא קרבן של עשיר יצא ידי חובה - שנאמר 'תורת')

אדם עשיר המחוייב בקרבן עולה ויורד והביא קרבן של עני: ר' אלעזר בשם ר' אושעיא: לא יצא, ר' חגא בשם ר' אושעיא: יצא.

משנה

ר' שמעון:

כבשים קודמים לעיזים: אבל לא מפני שהם מובחרים,
תורים קודמים לבני יונה: אבל לא מפני שהם מובחרים,
כיבוד אב קודם לכיבוד אם: מפני שהאם חייבת בכבוד האב,
כיבוד רב קודם לכיבוד אב: מפני שהאב חייב בכבוד הרב.